Suomen Rauhanliitto - Finlands Fredsförbund
toiminnanjohtaja Laura Lodenius

Lausunto valtionvarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaostolle

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018

Talousarvion momentti 29.80.50

Rauhantyön valtakunnallisten järjestöjen toiminta-avustukset (yleisavustus) vuodelle 2018 avattiin haettavaksi 26.10.2017. Määräraha on ilmoituksen mukaan 250 000 euroa. Momentilla 29.80.50 on kaiken kaikkiaan 400 000 euroa "eräiden kansalaisjärjestöjen tukemiseen", josta jaetaan rauhanjärjestöjen lisäksi avustus Ihmisoikeusliitolle ja Vapaa-ajattelijain liitolle.

Rauhanjärjestöt vetoavat, että eduskunta lisäisi momentille 29.80.50 rauhantyön edistämiseen, josta on olemassa myös pari talousarvioaloitetta (TAA340, TAA434).

Rauhantyön määrärahoja on leikattu useana vuotena peräkkäin ja leikkauksia on perusteltu valtiontalouden huonolla tilanteella. Vuoden 2017 osalta rauhantyön määrärahat poistettiin kokonaan valtion budjettiesityksestä. Opetus- ja kulttuuriministeriö kuitenkin löysi rahan avustuksiin valtionvarainvaliokunnan edellyttämänä. Valiokunnan mietinnössä koskien vuoden 2017 budjettiesitystä sanotaan: ”Valiokunta pitää tärkeänä, että järjestötukien rahoitukseen pyritään löytämään kestävä ratkaisu kevään 2017 kehyspäätöksessä”. Kehyspäätöksen ratkaisu ei kuitenkaan ole millään tavoin kestävä rauhanjärjestöjen toimintaa ajatellen. Tämän hetkinen tilanne, jossa talousarvioesityksessä vuodelle 2018 esitetään momentille 29.80.50 vain 400 000 euroa, josta rauhantyölle varattu vain 250 000 euroa, on ihan mahdoton ja vaarantaa järjestöjen toimintaedellytykset.

Toteutuessaan 250 000 euron tuki merkitsisi 40 prosentin leikkausta vuoden 2017 myönnettyihin avustuksiin nähden, ja olisi jo 310 000 euroa vähemmän kuin mitä vielä neljä vuotta sitten rauhanjärjestöille myönnettiin. Samalla kun avustusten rahamäärä on pienentynyt, on avustusten saajien määrä tippunut melkein puoleen. Vuonna 2014 avustusta sai 22 järjestöä, kun vuonna 2017 avustusta sai enää 12 järjestöä. Vain neljällä rauhanjärjestöllä (Suomen Rauhanliitto - Finlands Fredsförbund, Suomen Rauhanpuolustajat, Suomen Sadankomitea ja Rauhankasvatusinstituutti) on vakituinen toimisto ja henkilökuntaa. Viime vuotisten leikkausten takia järjestöissä on jouduttu lomauttamaan henkilöstöä ja supistamaan toimintoja rankasti. Lisäleikkaukset pahentaisivat tilannetta entisestään vaarantaen rauhantyön toiminnan jatkuvuuden.

Suomessa on toiminut rauhanliike jo yli sata vuotta. Ensimmäinen Rauhanliitto perustettiin jo suuriruhtinaskunta-aikana Tampereella helmikuussa 1907. Tänä vuonna 2017 suomalaiset rauhanjärjestöt saivat osana kansainvälistä ydinasekieltoa ajavaa ICAN verkostoa Nobelin rauhanpalkinnon ydinaseidenvastaisesta työstään samana vuonna, kun vietämme rauhanliikkeen 110-vuotisjuhlavuotta.

Rauhantyö on pitkäjänteistä samanaikaisesti paikallista, että globaalia työtä. Maailman tilanne juuri tällä hetkellä, terrorismia vastaan käytävine sotineen ja pakolaiskriiseineen ja myös kotimaisen väkivallan ja vihapuheen osalta osoittaa, kuinka tärkeää rauhan ja vakauden ja väkivallattomuuden puolesta tehtävä jatkuva pitkäjänteinen työ on, ja kuinka olennaista on aktivoida siihen kansalaisyhteiskuntaa. Siksi on tärkeää, että myös valtio tukee ihmisten toimintaa rauhan puolesta. Rauhanjärjestöt tekevät merkittävää asiantuntijatyötä seuraten ajankohtaista kehitystä omalla vaikuttamistyön sarallaan ja antavat lausuntoja ministeriöille ja eduskunnalle eri aloitteisiin ja uudistuksiin liittyen.

Yleisesti olemme katsoneet, että valtion rahallinen tuki rauhantyölle on tähänkin asti jo ennen leikkauksia ollut vaatimatonta tekemäämme koulutus-, vaikuttamis- ja viestintätyön laajuuteen nähden ja verrattuna muuhun kansalaisyhteiskunnan ja kolmannen sektorin toimijoiden tukiin.

Mitä rauhanjärjestöt tekevät

Rauhanjärjestöt tekevät väkivallattomuutta edistävää rauhankasvatustyötä ja tukevat eri tavoin kouluja ja opettajia näiden kasvatustehtävässä omalla osaamisalueellaan. Julkaisutyö on mittavaa, järjestöt julkaisevat vuosittain rauhankirjallisuutta ja tekevät käännöstyötä. Vaikuttamis- ja viestintätyö eri puolilla Suomea on perinteistä toimintaa pitäen sisällään niin kiertävät näyttelyt, yleisötilaisuudet, toritapahtumat, esitteet, mediatuotteet, teemapäivät ja -leirit, kansainvälisten vieraiden tapaamiset kuin taustaaineistot ja lausunnot ministeriöille ja kansanedustajille.

Vaikka ehdoton pääpaino on Suomessa tehtävässä vaikuttamis-, tiedotus- ja kasvatustyössä eri keinoin, tukevat rauhanjärjestöt kansalaisten osallistumista myös kansainväliseen globaaliin rauhantyöhön. Teemme tunnetuksi YK:n, ETYJ:in ja muiden tärkeiden kansainvälisten instituutioiden rauhaa tukevaa työtä Suomessa, mutta kerromme myös suomalaisten näkemyksistä ja kansalaistoiminnasta kansainvälisillä areenoilla. Järjestöjen ihmiset toimivat useasti asiantuntijaroolissa eri kansainvälisissä prosesseissa ja tuovat kuuluviin kansalaisyhteiskunnan ääntä muun muassa YK:n konferensseissa.

Mittavasta työsarasta huolimatta rauhantyö on perustunut ja tulee aina perustumaan pääosin vapaaehtoistyöhön. Valtionavulla varmistetaan toiminnan jatkuvuus. Järjestöt ylläpitävät perusrakenteita, jonka puitteissa aktiivit voivat toimia. Mahdollisuus palkata henkilöstöä, maksaa työsuoritteista, huolehtia taloushallinnosta sekä ylläpitää vakituisia toimitiloja on nykypäivänä välttämätöntä, jotta varmistetaan työn jatkuvuus, vaikuttavuus ja asiantuntijuus. Siihen tarvitaan nyt lisämääräraha Eduskunnalta 2018 budjettiin.

Helsingissä 10.11.2017

Suomen Rauhanliitto – Finlands Fredsförbund
Suomen Rauhanpuolustajat
Suomen Sadankomitea
Rauhankasvatusinstituutti
Suomen Kristillinen Rauhanliike